

ՄԵՎԱՆԻ ՎԱԶԳԵՆՅԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԴՊՐԱՆՈՑԻ ՏԱՄՆԱԾՅԱ ՀՈԲԵԼՅԱՆԸ

Դեկտեմբերի 5-ին Ալ. Մանդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում տեղի ունեցավ լուսահոգի Վազգեն Ա Վեհափառի անունը կրող Սևանի հոգևոր դպրանոցի հիմնադրման 10-ամյակի հոբելյանական մեծաշուք հանդիսությունը՝ նախագահությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետի: Հանդիսությանը ներկա էին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբանության անդամները, պետական բարձրաստիճան այրեր, ղեկավարներ, գիտության ու մշակույթի գործիչներ, բարերարներ, հյուրեր արտասահմանից և այլ հրավիրյալներ: Օպերայի շքամուտքի առջև՝ Թումանյան փողոցի կողմից, թափորը դիմավորեց Վեհափառ Հայրապետին և «Հրաշափառ»-ի երգեցողությամբ շարժվեց դահլիճ, որտեղ Գևորգյան ճեմարանի և Վազգենյան դպրանոցի քառաձայն երգչախմբերի կատարմամբ հնչեցին Տերունական աղոթքը և Հանրապետության օրհներգը:

«Դո՛ւ հույսի փաճար, դու լույսի կաճառ,
Անխախտ դպրեվանք դո՛ւ մեր Վազգենյան»:

Վազգենյան դպրանոցի օրհներգի այս փողերով հոբելյանական հանդիսությունն սկսեց հանդիսավար Արժանապատիվ Տ. Շահե քահանա Հայրապետյանը, որը բնմ հրավիրեց դպրանոցի տեսուչ, Հոգեշնորհ Տ. Բագրատ արքեպիսկոպոստ Գալստյանին՝ ասելու իր խոսքը.

«Վեհափառ Տեր,

Սրբազան Հայրեր, սիրելի հոգևոր եղբայրներ, մեծարգո Տյարք Խոսրով Հարությունյան և պետական այրեր, գիտության ու կրթության հայրենական մշակներ, սիրելի հյուրեր, ներկաներ և շար-շար սիրելի նախկին և ներկա դպրեվանքացիներ.

Աստուծո՛ւ. Հոգու առաջնորդությամբ, Սևանի վանքի հովանավոր Ս. Աստվածածնի բարեխոսությամբ և ազգիս աստվածընտիր Հայրապետի բազմաշնորհ օրհնությամբ երկար սպասումներից, հոգեկան և մտավոր փվայտանքներից հեռու, վերջապես, արժանացանք այս շքեղեզարդ դահլիճում բոլորիդ մասնակցությամբ Սևանի Վազգենյան դպրանոցի 10-ամյակը նշելու հանդիսավոր պահին, որի հիմնադիրը Դո՛ւք եք, Վեհափառ Հայրապետ: Ինձ համար անձնապես այս օրը դուրս է գալիս

սոսկ Կոն և հանդիսավոր արարողություն լինելու մակերեսային մակարդակից, այն մի վկայություն է՝ վկայություն կյանքի, գործի և արդյունավորության: Այն մեր, որպես քրեաբանություն և ոստանդություն, հանձնառության, կամքի և պարասխանավորության դրսևորում է: Հանձնառություն ի գին բոլոր ներքին և արտաքին դժվարությունների՝ Հայ Եկեղեցու և Հայրենիքի կյանքում լինել անմնացորդ ընծայալներ: Կամք, որի առկայությամբ է միայն ու միայն խոսքը դառնում գործ, գործը՝ կյանք, ապրում ու սեր, սերը՝ իրականություն: Պարասխանավորություն. մեր ունեցած առաքելության և մեր նկատմամբ ունեցած վստահության և սիրո հանդեպ, մեր ուխտի ու խոստումի հանդեպ և, վերջապես, այն վերջին լուսայի հանդեպ, որ մեր հավաքագյալ հայրերն ու մայրերը դնում են Հայ Եկեղեցու գանձանակի մեջ, որպես սիրո և գուրգուրանքի արտահայտություն: Վազգենյան դպրանոցն իմ պարկերացմամբ մանրակերպող կարող է լինել այսօրվա դժվարություններով ապրող Մայր Հայրենիքի: Այսինքն՝ այն ոչնչից գոյության կոչվեց և, հակառակ առաջին փորհներին դժվարին կենսապայմանների, հեքզեկեր գարգացավ, աճեց թե՛ հոգևոր, և թե՛ նյութական առումով: Եվ ահա այսօր ներկայանում է որպես վավերական ու իրական հոգևոր դպրանոց: Դա Ձերոց Սրբության անժխտելի սիրո, ամենօրյա գուրգուրանքի, անսասան հավաքքի և դպրեվանքի բոլոր սաների պարաստակամ, գիտակից, անփորձունք համառության արգասիքն է՝ խորապես հավաքալով, որ հոգին է միայն կենդանարար, և ուր հոգին է, այնպեղ է ազատությունը: Պարկերացրեք միայն, որ 17-21 փարեկան երիտասարդներ իրենց հայրական փաթուկ օջախներից հեռու, Սևանա կղզում ապրում են ու իրենց կյանքն են դնում Հայ Եկեղեցու փառքի սեղանին՝ այն խառնելով մեր Տիրոջ մարմնի և արյան կենդանի հաղորդությանը, դպրեվանքը դարձնելով հարազատ հայրական փուն: Այսու, մեր շնորհակալությունը բոլոր ծնողներին, ովքեր իրենց գավակներին ընծայելով են շահում, և վստահեցնում են, որ նրանք ավելի մեծ խնամք են սրանում դպրանոցի քրեաբանության, դասախոսների ու ողջ աշխարակազմի կողմից, որպես իրենց սեփական որդիների:

Նրանք մեր գավակներն են: Իմ երախտագեղ շնորհակալությունը բոլոր նրանց, ովքեր նախանձախնդիր, առանց շահի ակնկալության, այս փառնամյա վկայությունը հանդիսության քրեքով արտահայտելուն չխնայեցին ո՛չ ջանք, և ո՛չ էլ ժամանակ: Հուսկ, Վեհափա՛ռ Տեր, որպես քրեաբանություն և ոստանդություն, մեր ամենաջերմ շնորհավորանքներն ենք հղում Ձերոց Սրբությանը՝ մաղթելով բարի գահակալության երկար օրեր: Վստահ եղեք, որ Ձեր գավազանը առավել պայծառությամբ պիտի ծաղկի, և մենք, բանաստեղծի խոսքերով, «Զավակներդ Օգոստոսփառ պիտի կերպենք նոր արշալույս»:

Տեսուչ Հայր Սուրբի խոսքից հետո ելույթ ունեցավ Արամ Դարարեկյանի ղեկավարած նվագախումբը:

Շքեղ դահլիճում հավաքված բոլոր հոգևորականները, պետական այրերն ու պարավար հյուրերը եկել էին իրենց սրբաբնիկ ու անկեղծ խոսքն ասելու Վեհափառ Հայրապետին՝ որպես Սևանի դպրանոցի հիմնադրի, փեսայական ու դասախոսական կազմին, շրջանավարտներին ու ուսանողությանը, որոնք անհավաքալիկ դարձրին իրական, մոռացվածը՝ ներկա, քանդվածը՝ շեն, հուշը՝ կյանք, ավերակը՝ դրախտ: Այս առթիվ ողջույնի ու շնորհավորանքի խոսքով հանդես եկավ Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի փոնակապարտությունների կազմակերպման պետական հանձնաժողովի փոխնախագահ, պրն հոսքով Հարությունյանը, որը հավարտ իր խոսքի Վազգենյան դպրանոցին նվիրեց մի պատարա:

Այնուհետև Սևանի դպրանոցի քառաձայն երգչախումբը, ղեկավարությամբ խմբավար Շոթա Վարդանյանի, կատարեց «Ընդդիմաց», «Էջմիածին» հոգեպարար երգերը:

Վազգենյան դպրանոցի փասնամյակը շնորհավորեց նաև Գերշ. Տ. Շահն արքեպս. Աճմյանը, որի սրբաբնիկ ու ոգևորիչ խոսքերին ջերմորեն արձագանքեցին հանդիսությանը ներկա գրավող սաները, ծնողները և հյուրերը:

Անցյալ փառք փարիների դասընթացներն ու դասավանդած առարկաները դրել են այն բոլոր հիմքերը, որ Սևանի դպրանոցի շրջանավարտներն ու ուսանողները կարողանում են իրենց գիտական անդրանիկ ուսումնասիրություններով ու հրապարակած նյութերով մեծ նպաստ բերել ոչ միայն հայագիտությանն ու աստվածաբանությանը, այլև բանասիրությանը և դրան հարակից ճյուղերին: Նրանք արժանի հետնորդներն են փակավին 410 թ. Սահակ-Մեսրոպյան շրջանից Սևանում հիմնված վարդապետարանի ու բարձրագույն դպրոցի սրբազան ավանդների: Ահա այսօրինակ խոհերով Տ. Շահն քահանան բեմ հրավիրեց Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր, պրն Առդիկ Մարտիրոսյանին՝ շնորհավորանքի ու բարեմաղթանքի խոսք ասելու:

«Վեհափառ Տեր,

Սրբազան Հայրեր, հայրենակիցներ.

Թույլ փվեք Երևանի պետական համալսարանի ուսանողության, դասախոսության ողջ անձնակազմի անունից շնորհավորել Սևանի Վազգենյան դպրանոցի փասնամյա հոբելյանը: Տասը փարին կրթական հասարակության համար երկար ժամանակ չէ, սակայն այն ավանդությունները, որոնք ձևավորվել են այդ հասարակությունում, կրթության այն բարձր մակարդակ ունենալը, սաների խորը գիտելիքները, ովքեր հետո դրանք օգտագործելով իրենց ուսումը շարունակում են Գևորգյան ճեմարանում, խոսում է այն մասին, որ այս հասարակությունը կայացել է: Այս ամենը վկայություն է այն բանի, որ նրա հիմնադրման օրից, Հայոց Հայրապետը՝ Գարեգին

Բ-ն, կատարել է մեծ աշխատանք: Երևանի պետական համալսարանի և մեր Եկեղեցու կապերը գալիս են համալսարանի հիմնադրման օրվանից, երբ համալսարանը փակվել էր չորս տարի անց: Այդ ժամանակ էր, որ համալսարանը հրավիրեց մեր Եկեղեցու՝ Սուրբ Էջմիածնի բարձր գիտելիքներով օժտված հոգևորականների, որոնք իրենց ներդրումը բերեցին համալսարանի կրթական գործունեությանը: Այդպիսով հիշեցնել ձեզ իմ հայրենակից Գարեգին արքեպիսկոպոս Նովսեփյանցին, որը մեր համալսարանի պատմաբանասիրական ֆակուլտետի առաջին դեկանն էր: Այդ ավանդույթը շարունակվում է նաև այսօր. ինձանից բիշ առաջ ելույթ ունեցավ Շահն արքեպիսկոպոս Աճեմյանը, որն այսօր մեր համալսարանի աստիճանականության ֆակուլտետի դեկանն է: Համալսարանի բոլոր սերունդները երախտաբար են, իհարկե, մեր Եկեղեցուն այն ամենի համար, որ կատարվել է նրա հիմնադրման օրից: Եվ համալսարանականներից շատ-շատերն այսօր և մինչ այդ էլ փառքեր առարկաներ են դասավանդում Սևանի դպրանոցում և Գևորգյան ճեմարանում, շատ համալսարանականներ մեր Եկեղեցու հեղինակավոր գործակցությամբ կատարում են հեղինակավոր ուսումնասիրություններ հայագիտության ասպարեզում:

Թույլ փոքր կրկին անգամ շնորհավորել անձնակազմին այս հոբելյանի կապակցությամբ, ցանկանալ նոր հաջողություններ ուսումնական գործում: Այժմ թույլ փոքր փեսայիս հանձնել Մեր ուղերձը և Երևանի պետական համալսարանի ոսկե մեդալը»:

Այնուհետև հանդես եկավ «Վերածնունդ» պարախումբը՝ մեծ բավականություն պարգևելով ներկաներին:

Անշուշտ շատերն են ամռան փառքից շրապում Սևան՝ վայելելու Գեղարքունյաց գեղեցկուհու գովությունը: Ձմեռը, սակայն, Սևանում ցրտաշունչ է, և պետք է խոստովանել, որ շատերը գուցե չգիտանային բնակլիմայական պայմաններին, հարկապես երբ դպրանոցի սկզբնավորման շրջանում կղզում դժվար լուծելի խնդիրներ էին խմելու ջուրը, վառելանյութը, ինչո՞ւ չասենք՝ նաև սնունդը: Չնայած այդ ամենն արդեն հիշողություն են դարձել, բայց մեր կողքին կանգնած են մարդիկ, ովքեր անսակարկ նվիրումով ու անմնացորդ սիրով հանձն առան դպրեկանքի կրթության ծանր ու պարասխանաբար աշխատանքը:

Դպրեկանքի փասնամյա այս դժվարին ընթացքին անդրադարձավ հոգևոր կրթօջախի դասախոս պրն Սանդրո Բեհբուդյանը.

«Շնորհագարդ Վեհափառ Տեր,
Հարգելի հանդիսականներ.

Այսօր հավաքվել ենք նշելու Սևանի Վազգենյան դպրանոցի փաստամյակը: Իր-
բն պատմական շրջան, փասը փարին ակնթարթ է 1700-ամյա Հայ Առաքելական Ե-
կեղեցու անցած ճանապարհին, բայց լուսավորչահաստատր Սևանի մենաստանն իր
նշանակությամբ եզակի է հայ ժողովրդի սրբավայրերի շարքում: 305 թվականից
սկսած այդ մենաստանը շուրջ 17 դար ծառայել է հայ ժողովրդին, հանդիսացել դա-
րերի ճամփով քայլած, հայ աշխարհի ընդերքից անցած, հայ հողի ու հոգու հնար
շաղկապված քրիստոնեական հավատքի ոգեղեն և լուսաբաշխ փաճար, ուր առա-
ջինը ծնրադրեց Ս. Գրիգորը, և ուր սերունդները աղոթեցին ու կրթվեցին:

Դարեր ի վեր նա ճանաչվել է իբրև երկրորդ Երուսաղեմ՝ լիովին արդարացնելով
իր այդ համարումը, սակայն 1930 թ. խորհրդային իշխանությունները մարեցին
Սևանի հոգևոր կյանքը, և միայն վեց փաստամյակ անց, 1990 թ., կամա թե ակամա
ուղղվեց այդ սխալը: Արարաբյան թեմի այն ժամանակվա շինարար առաջնորդ,
Բարձրաշնորհ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանի իմաստուն և համարձակ նա-
խաձեռությամբ Լուսավորչի կանթեղի լույսը վերահաստատվեց Սևանում, բացվե-
ցին աղոթքի փաճարներ, հնչեցին եկեղեցիների զանգեր, հիմնվեց անցյալը կամրջող
հոգևոր մի նոր կրթարան, և հիմնադրի հովանավորությամբ և խստագույն պահանջ-
կոություններ արդեն փասը փարի Սևանի դպրանոցը դասփարակում է այդ լույսի
ժառանգորդներ, որոնք նոր տեսիլներով գալիս են վառ պահելու անհամար փորձու-
թյուններից չընկրկած Լուսավորչյան ջանքը, իրենց բազմակողմանի գիտելիքներով,
լեզուների իմացությամբ և, որ գլխավորն է, գիտակից հայրենասիրությամբ, հա-
վատքով ու նվիրումով միանգամայն պատրաստ են ծառայելու բազմադարյան Հայ
Եկեղեցուն, հավատարացյալ հայ ժողովրդին, լինելու «մշակք առանց ամօթոյ»:

Դպրանոցի հիմնադրման սկզբից ևեթ նրա աշխատանքների մեջ ներգրավվեցին
աստվածաբանության, հայագիտության, ընդհանրապես հասարակական գիտու-
թյունների ճանաչված մասնագետներ, որոնք այսօր շնորհաշատ փեսույ, Հոգեշնորհ
Բագրատ արեղայի գլխավորությամբ իրենց հմտությունն ու փորձը հաղորդում են
սաներին, պատրաստում Հայ Եկեղեցու արժանավոր սպասավորներ, անսասան
հավատավորներ այնքան փոթորիկներ փեսած, այնքան արհավիրքներ հաղթահա-
րած մեր Եկեղեցու:

Սևանի դպրանոցը Գարեգին Բ Կաթողիկոսի սրտի ծաղիկն է: Վեհափառ Հայ-
րապետի ամենօրյա հոգածության, գործակից դասախոսների, պարտաճանաչ պաշ-
տոնության ներդաշնակ գործակցությամբ է հնարավոր դարձել բոլորել փասը փար-
վա բեղմնավոր ընթացքը: Դպրանոցը պարկանում է հայ ժողովրդին, և նրա պար-
վական ազգայինները միշտ պատրաստակամ են օգնելու:

Անվարան կարելի է փաստել, որ դպրանոցի շրջանավարտները միանգամայն պատրաստ են և ի գործով և պահելու հայ Առաքելական Եկեղեցու հավատի ջանք՝ խորանից խորան, որպեսզի հայ հոգիները միշտ դեպի նրան սևեռված մնան, և որպեսզի բարձրանա հայ աղոթքը՝ իր խոսքի անմահաբույր ծաղիկները խնկելով: Նրանք պատրաստ են վկայելու իրենց հավատքն առ Քրիստոս և հավատարմությունը հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու հանդեպ:

Նեշտը չեն եղել անցած տարիները. դպրանոցը հանդիպել է խոչընդոտների, դժվարությունների, որոնք նախկինում հաղթահարվում էին Գարեգին արքեպիսկոպոսի անհողողող կամքով ու անմիջական օգնությամբ: Նրան աջակից ու գորավիզ եղավ երջանկահիշատակ Վազգեն Առաջին Կաթողիկոսը, որ 1991 թ. այցելեց դպրանոց և նոր լիցք հաղորդեց հայ Եկեղեցու նվիրյալների գործունեությանը: Նա մշտապես պատգամում է. «Հայեր, սիրտ առեք... միացե՛ք սիրովը սեպուհ ազգին, եղեք միաբան, մեկ կամք, մեկ հոգի, ձեռք ձեռքի տվեք, հաստատ մնացեք հայոց աշխարհի սեզ լեռներուն պես և հայացքը ձեր դեպի Վեհամայր Մասիսներն ի վեր, կրկին ուխտեցեք հավատարիմ մնալ հայոց պատմության, հայոց ազգության և հավիտենական Մայր հայաստանին»:

Վազգենյան դպրանոցի փասնամյակը փաստորեն զուգադիպեց նրա հիմնադիր Գարեգին Բ Վեհափառ Կաթողիկոսի գահակալության առաջին տարեդարձին, որի համար ամենամեծ նվերն ու ուրախությունը, լավատեսության և ներշնչումի աղբյուրը ահա այս աճած ու բազմացած մշակներն են հունձքի, որ կանգնած են խոնարհարար: Ինչպե՛ս չհիշենք մեծ բանաստեղծի խոսքը.

Մշակ, ցանե՛լ-յանուն Տիրոջ նշխարին,
Թող մարերեւոյ յորդին սերմեր լուսեղէն,
Վաղը ամէն մէկ հասկի մէջ կաթնային
Պիտ հասուննայ մաս մ՝ Յիսուսի մարմինէն:

Այս ուրախառիթ հանդեսին Վազգենյան դպրանոցի շրջանավարտներին, այսօրվա և գալիք սաներին մատրում եմ գիտակից, անձնվեր ընթացք, որպեսզի արժանի շարունակողը լինեն Լուսավորչականո՞ղ հայ Եկեղեցու հազարամյա ընթացքի: Լինեն անփոխարինելի Ս. Էջմիածնի արժանավոր սպասավորները և հովիվ՝ ըստ սրտին Աստուծո:

Թող հավերժ լինի դպրանոցի ճանապարհը՝ ի փառս հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու»:

Ի վարձապրություն հայ Եկեղեցուն բերած մեծ նպաստի և Սևանի Վազգենյան դպրանոցի կայացման գործում ունեցած կարևորագույն դերի՝ պրն Մանդրո Բեհբուղ-

յանը հանդիսության ընթացքում Վեհափառ Հայրապետի կողմից արժանացավ «Ս. Մահակ - Ս. Մարոպ» շքանշանին:

Գևորգյան Հոգևոր ճեմարանի տեսչության, դասախոսական կազմի և ողջ ուսանողության անունից շնորհավորանքի ջերմ խոսքով իր խոհերն ու բարեմաղթանքներն արտահայտեց ճեմարանի տեսուչ, Արժանապատիվ Տ. Եղիշն ավագ քահանա Սարգսյանը:

«Գևորգյան ճեմարանի տեսչության, դասախոսական կազմի և ողջ ուսանողության անունից եկել ենք գնահատանքի և քրիստոնեական ջերմ սիրո խոսք ասելու մեկ փասնամյակի ընթացքում արդեն լիարժեքորեն կայացած Սևանի Վազգենյան դպրանոցի դասախոսական կազմին, ուսանողությանը՝ ի սրբն շնորհավորելով հաստատության անցած բեղմնավոր փասնամյակի առթիվ: Հոգևոր այս հաստատության փոքրիկ այս հորեղյանն ավելի է արժևորվում, երբ հաստատում ենք, որ դպրանոցն իր սաներով փասը փարի առաջ ծվարելով պարմական Սևանի մենաստանների հովանու ներքո, որտեղ, ի միջի այլոց, 1692 թ. շուրջ 310 փարի առաջ, փորձեց հաստատվել նաև Մեծն Մխիթար վարդապետ Մեբասարացին, բայց բնական ու տեխնիկական դժվարությունները եր պահեցին Մեբասարացի վարդապետին իր ուսումնական ծրագրերի իրագործումից: Քաջապետյակ այս ամենին՝ Արարարյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանն իրեն յուրահափույկ հետևողականությամբ ու լավատեսությամբ, անփնտելով բնության դաժան խստությունները՝ Սևանա կղզում եղած կիսաշեն կառույցները հարմարեցնելով դպրանոցի կարիքներին, փասը փարի առաջ հավաքեց և ընտրեց իր սաներին ճիշտ այն ոգով, ինչպես մեր պարմության հեռավոր անցյալում, երբ Հայ Եկեղեցու սրբացած անհատականությունները, որոնց համար թանկ էր մեր ազգային-եկեղեցական, հոգևոր-մշակութային կյանքը, ինչպիսիք էին Եսայի Նչեցին, Հովհան Ռոպրեցցին, Մովսես Տաթևացին: Գարեգին Սրբազանն էլ իր նախորդ այս մեծ վարդապետների օրինակով Գևորգյան ճեմարանում իր հոգում վառած ջահը փոխանցեց Սևանի դպրանոցի իր առաջին սաներին՝ պարզվիրելով նրանց ապրել միջնադարյան վանականի համեստ պայմաններում և առավելագույնս օգտվել հրավիրված դասախոսների ավանդած գիտությունից: Հաճությով պետք է նշել, որ առանց ավանդույթներ ունենալու հենց առաջին սերնդի Վազգենյան դպրանոցի սաների համար հնարավոր եղավ կրթության և հոգևոր դաստիարակության գործը ղեկ բարձր մակարդակի վրա՝ մշակելով սաների միտքն ու հոգին, լուսավորելով մեր սուրբ Եկեղեցու հավաքքով ու ավերարանական պարզվիրաններով, որով այսօր մենք ունենք փառանքը այդ հաստատության շրջանավարտների, որոնցից շատերը համալրել են կամ մոտ ապագայում կլրացնեն մեր եկեղեցականների շարքերը, կարողություն կունենան զբաղվելու գիտահետազոտական աշխատանքներով:

Վազգենյան դպրանոցի այս հաջողությունների հիմնական գրավականը անվերապահորեն նրա հիմնադրի, ուսուցչապետի խիստ, պահանջկոտ, ծույլերի և օրինախախտների նկատմամբ ունեցած անզիջում վերաբերմունքն է:

Ի սրբն ջերմագինս շնորհավորելով Սևանի Վազգենյան դպրանոցի փաստամյակի առթիվ, հայցենք փեղեկների Արարչին, որ իր հովանին պահի դպրանոցի ժառանգավորների վրա, որպեսզի առավել շնորհագարդվեն ի հոգևոր և դառնան արժանի մշակներ «առանց ամոթի», որ կարողանան դժվարագույն մեր ժամանակներում իրենց խորը հավաքով և գիտելիքներով լրացնեն մեր հոգևոր անդաստանի նոսրացած անտառի խորարմատ և հաստատաբուն, մեզինք ընդմիջյալ գնացած կաղնիներին: Թող Վազգենյան դպրանոցը ծաղկի, բարգավաճի և բեղմնավոր գործունեությամբ հասնի նորանոր հորեյանների»:

Փետրվարի 26-ին Երևանի քառաձայն երգչախումբը հնչեցրեց «Երկնից-գետնից», «Մոնա յար» երգերը:

Իր երախտագիտական հոգևորիս խոսքով ու ճամարանական կյանքի հիասքանչ խորհրդածություններով հանդես եկավ դպրանոցի նախկին շրջանավարտ, այսօր Ս. Ղովհաննես եկեղեցու ծիսակատար քահանա Տ. Զավեն Մարկոսյանը:

«Վեհափա՛ն Տեր.

Երախտիքի խոսքերն ու մտքերն այս պահին անգուսպ են մեր սրբերում: Ուսանողության փորձներին, երբ գիշեր ու ցերեկ ներկա էինք դպրանոցի կյանքում, Ձեր շուրջ խմբված փեսիլներ ու երազներ էին ծնվում Եկեղեցու, հայրենիքի, պետության շինության գործի համար: Այսօր այդ փեսիլքով վառված, որպես ուխտյալ հոգևորականներ, հաճախակի բախվում ենք իրականության կարծր ժայռերին, սակայն վարակվելով Ձերդ Սրբության կամքով, եռանդով, անմնացորդ նվիրումով, գոյեպնդված ենք և համարձակվում ենք ասելու, որ մենք անսահման երջանկություն ունենք այս մեծ ժամադրության մեջ հանդիպելու Ձեզ: Ձեր անձի քաջ և ճշմարիտ նկարագրի ծառայանվեր ոգու և բոլորանվեր գործունեության խորադիր դրոշմն առկա է մեզանից յուրաքանչյուրի կամքի մեջ: Մեզանից շատերն իրավունք ունեն խոստովանելու, որ առ Աստված հավաքքի սերմերը մեր հոգիներում սերմանվել են Ձեր ձեռքով՝ հավաքքի վստահությամբ, հույսի լավատեսությամբ և սիրո ջերմությամբ շարունակելու մեր ծառայությունը Հայ Եկեղեցուն, մեր ժողովրդին և հայրենի պետությանը»:

Տասնամյակի հորեյանի կապակցությամբ դպրանոցի ուսանողներին իրենց հեզաճկուն պարով սքանչելի նվեր մատուցեցին «Նանե» պարային խմբի աղջիկները: Ապա ելույթ ունեցավ Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայի ռեկտոր Արամ

Իսաբելյանը՝ մի յուզաներկ կրավ նվիրելով դարանոցին, որից հեպո Սևանի դարանոցի երգչախումբը կապարեց «Սև ա չոբանի շունը» ժողովրդական երգը:

Չնաշխարհիկ Սևանա վանքը բոլոր դարերում Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցուն բազում հայրնի ու անվանի գործիչներ է Կրվել: Այսպեղ իր աղոթաբարեղին է ունեցել Հայկ Նահապետի թոռ Գեղամ հսկան: Անմիջապես գրերի գյուրից հեպո Սևանա կղզում հիմնվել է դարանոց: Սևանա վանքի վանականներից կաթողիկոսներ են ընարվել:

Այո՛, Կասը Կարեկան է հագարամյա Սևանի դարանոցը: Ասարծո նախախնամությունն ենք Կեսնում. այսօր Ս. Առաքելոց վանքի օրհնությամբ ծաղկում է Սևանի դարեվանքը, և Ձեզ, Վեհափա՛ն Տեր, ցանկություն ունենք դասելու Սևանա վանքի երախարավոր կաթողիկոսների շարքին»,- այսպիսի սրբառուչ խոհերով ահա Տ. Շահե բահանան բեմ հրավիրեց Գարեգին Վեհափառին: Դարեվանքցիների շուրթերից հնչեց դարանոցի նոր գրված օրհներգը.

«Հարության լույսի խորհրդին փարված,
Խաչյալի սիրո պարգամով վառված,
Մեր սուրբ հայրերի աղոթքով սրբված՝
Քեզ ենք մենք գալիս, օջախ սրբացած:

Ասարծո աչքն ես՝ մեր հոգում բացված,
Դարբնոց գիտության և իմաստության,
Սիրո, հանճարի և ճշմարտության
Դո՛ւ հույսի Կաճար, դո՛ւ լույսի կաճառ,
Անխախտ դարեվանք դո՛ւ մեր Վազգենյան»:

Օրհներգից հեպո Վեհափառ Հայրապետն ասաց.

«Միրելիներ՝ մեծարգո պետական այրեր, սիրելի միաբանություն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, հոգևոր հայրեր, հոգևոր եղբայրներ, սիրելի դասախոսներ, սաներ, պետական համալսարանների պարտաբան ուկարորներ, հրավիրյալ հարգարծան հյուրեր և շար սիրելի ժողովուրդ հայոց: Ինձ համար այս երեկոն՝ այս հանդիսությունը առանձնակի ուրախության, հուզումի, բերկրանքի պահ է: Մասնավոր, կարծում եմ, ճիգ ու ջանք պիտի գործադրեմ, որպեսզի երկար չխոսեմ, առանց այդ էլ երկարող այս հանդիսությունը ավելի չերկարացնելու համար: Գեղեցիկ հուշեր այս պահին գծագրվում են իմ մրտապարկերի առջև, որոնցից մի քանիսը կուզեմ փոխանցել, ներկայացնել ձեզ, թե ինչպես Կարիներ առաջ, երբ այցելեցի Սևանա կղզի՝

կանգնած Խրիմյան Հայրապետի ընծայարանի շենքի առջև, հայացքս հառած դեպի բարձունքում մենավոր կանգնած, կարծես թե որդացած հայոց վանքերը, հանկարծ մրաժնում ունեցաւ և ներշնչանքը, հոգևոր կրթական հաստատությամբ օժտելու այդ մենասարանը, այդ կղզին: Վերադարձաւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին և խնդրանքս ներկայացրեցի երջանկահիշարակ Վազգեն Ա Ամենայն հայոց Կաթողիկոսին: Վեհափառը նայեց դեմքիս, խորհրդավոր մի ժպիտ գծագրվեց հայոց հայրապետի դեմքին՝ Երազու՛մ ես: Պարասխանեցի՝ Վեհափառ՛, խնդրում ենք Ձեր օրհնությունը:

- Շատ լավ, - հրահանգեց հայոց հայրապետը, և ձեռնամուխ եղաւ այնքան Վազգենյան դպրանոցի հիմնադրման գործին: Ընդունելության քննություններն արդեն ավարտված էին Գևորգյան Ճեմարանում, շուրջ 23 սաներ դուրս էին մնացել՝ չէին հաջողել քննություններին, և ես բոլորին անհաբիր հրավիրեցի Սեւակի դպրանոց: Եկանք, միայն չորս սրարներ ունեւիւք, արդեն նկարագրվեց վիճակը, և երկրաշարժի օրերից օգնություն ստացած երկհարկանի մահճակալներ, որոնց վրա և առաջին շրջանում ապրեցին՝ իրենց կյանքը Սեւակ այդ դպրանոցի հարկից ներս ամբողջացրեցին 23 սաները: Նշանցից երեքը միայն ունեցան այդ շնորհը շրջանավարտ լինելու Սեւակ Վազգենյան Դպրանոցի և իրենց կյանքը կազմակերպելու հոգևոր ասարարեզից ներս որպէս հոգևորականներ, որպէս սպասավորներ հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու: Առաջին երեքը, որ գլխավորում են այս շարքը՝ Թորգոմ արեղա, Զաւեն քահանա և Կարապետ քահանա, մնացրակները երկրորդ սերնդի շրջանավարտներն են, թեև նրանք միացան հետագային և միասնաբար ավարտեցին Վազգենյան Դպրանոցը: Ես անհատի ուրախ եմ և փառք ու գոհություն եմ առ Աստված բարձրացնում, որ կայացաւ Վազգենյան Դպրանոցը: Անհուն մխիթարություն եմ ապրում այն զգացումից, որ երկնից այս պահին դեպի այս դահլիճն են իրենց հայացքը ուղղել և բերկրանք ու ցնծություն են ապրում երջանկահիշարակ Մեր նախորդները՝ Վազգեն Վեհափառ և Գարեգին Առաջին Կաթողիկոսները: Երազը դարձաւ իրականություն, իրականություն դարձաւ շնորհիւ անձնվեր մանկավարժների, շնորհիւ քաջ, արի, նվիրյալ մեր սաների: Բազում փորձությունների, վրանգների միջով անցաւ կրթական մեր կյանքը Սեւակի դպրանոցում: Եղան պահեր, երբ թվում էր, թե պիտի փակվի, պիտի լուծարվի կրթական այդ հաստատությունը, բայց սերը, երազը, նպատակը, րեսիլը, որ ունեին դպրանոցի սաներն ու դասախոսական կազմը, նրանց ոգի հաղորդեց, նրանց ուժ և կամք պարզեց հաղթահարելու այդ ամեն դժվարությունները: Դպրանոցում դասերը սկսեցինք ընդամենը երկու դասախոսով, առաջին րեսուռն էր և Մեր օգնականը՝ Խորեն արեղան: Այնուհետև եկան մեզ

միասնաբար Մանդրո Բեհրուդյանը և Սասուն սարկավազ Վարդանյանը, որ հեղափոխում եղավ երկրորդ տեսուչը հասարակության: Ժամանակի մեջ կարողացանք համալրել դատախոսական ողջ կազմը ընդիր դատախոսներով, որոնք իրենց ուսումնական գործը իրականացնում են Հայաստանի պետական բուհերում: Նրանք սիրով համձն առան շաքաթը ավելի քան երկու կամ երեք անգամ առավոր կանուխ ճանապարհով դեպի Սևան: Եվ դա ամռան շոգին ու ձմռան ցուրին: Երջանկախիշարակ Արամ Սահակյանը սիրում էր դժվարությունները հիշեցնել ինձ՝ ասելով միշտ. Սրբազան Հայր, մեզ դարձրել ես բնեռախոյզներ: Մնում է, որ մի մորթակ տաս մեր ձեռքը և շներին լծված մի սայլակ և ուղարկես դեպի Սևան: Իրապես, բազում դժվարությունների հաղթահարումով կյանք առավ Սևանի Վազգենյան Նոգևոր Դպրանոցը և սերունդ պարզեց Հայաստանյայց Առաքելական մեր Եկեղեցուն ու մեր ժողովրդին: Եվ ուրախ եմ, որ նվիրյալ ծառայության գիրակցություն ունեցող սերունդ պարզեց Սևանի Վազգենյան Դպրանոցը: Բավական է հիշարակել, որ դպրանոցի շրջանավարտները, անխորիք բոլորը, ձեռնադրվում են հոգևորականներ և իրենց կյանքը կազմակերպում հոգևոր ասպարեզից ներս, որպես սպասավորներ մեր Եկեղեցու: Անցնող հինգ-վեց տարվա շուրջ հիսուն շրջանավարտներից 34-ը այսօր սպասավորում են Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցուն և մեր ժողովրդին բարեպաշտ: Մենք մեծապես մխիթարված ենք՝ տեսնելով ոգին այդ արիության, տեսնելով պատասխանատվության բարձր գիրակցությունը Սևանի Դպրանոցի շրջանավարտների և մեծ հայրենասիրությունը, որի ականապես ուրախությամբ եղա ընդամենը երկրորդ տարում, հիմնադրումից հետո: Արցախում ընթանում էին ազատագրական մարտերը: Բարձրացա Սևան՝ հանդիպելու ասևուց հեղ, ուսանողները ներկայացան ինձ, և նրանցից մեկը խոսք խնդրեց և հանուն իր ընկերների հայրենեց ինձ, որ որոշել էմ բոլորը միասին կամավոր մեկնել Արցախ, այնտեղ Արցախի հերոս մարտիկների կողքին մարտնչելու մեղքի զգացումը ծանրացած է իրենց սրտի վրա, որ իրենց եղբայրներն այնտեղ կռվում են, իսկ իրենք այստեղ՝ ուսանողական ևստարանների երև կրթության, գիտության են նվիրել իրենց անձերը: Կարող եք պարկերացնել իմ վիճակը. քարոզում ենք որպես առաքնորդ ունենալ հայրենասիրական ոգի, ունենալ նվիրում դեպի հայրենիքը և դեպի ժողովուրդը, և հիմա այդ ոգու դրսևորման առջև ենք կանգնած և պետք է վճիռ կայացնել: Անշուշտ ժամանակ էր պետք շահել. նվիրական էր նրանց զգացումը և շատ նուրբ էր պահը: Խնդրեցի, որ մի քանի օր համբերեն, որպեսզի ես կարողանամ իրենց խնդրանքը ներկայացնել Հայոց Հայրապետին՝ Վազգեն Ա Կաթողիկոսին, անշուշտ բացատրելով նաև, որ նվազ կարևոր

մարտ ու պայքար նրանք չեն մղում Սևանա մենաստանում, որ վաղը նրանք, ավարտելով կրթական այդ հասարակությունը, լինելու են մարտիկները արի, քաջ, նվիրյալ մարտիկները մեր ժողովրդի հոգևոր պայքարում: Այս եղավ խորհուրդը նաև Վազգեն Վահափառ Հայրապետի, որը փոխանցեցի սաներին, և սաները, կարծես թե, մեղքի զգացումից փոքր-ինչ թեթևացած, շարունակեցին ուսման իրենց ընթացքը Սևանի Վազգենյան Դպրանոցում: Այսօր, երբ տասը տարիներն են բոլորվել, լրացել, և մենք նշում ենք տասնամյակը Վազգենյան Դպրանոցի, քնակաևաբար իմ հոգին լցված է անհուն երախտագիտության զգացումով, և ես ուզում եմ մեկ առ մեկ Իմ շնորհակալությունը հայտնել, Իմ երախտագիտության զգացումները բերել յուրաքանչյուրին, որոնք իրենց ներդրումն ունեն Սևանի Վազգենյան Դպրանոցի կյանքում, մեր սիրելի դասախոսներին, որոնցից ամենաաշխատասերն այդ հասարակության՝ պրն Սանդրո Բեհբունյանին, ուրախ եմ այս առիթով ծանուցելու, որ Հայրապետական Մեր որոշմամբ, Մեր տնօրինությամբ նրա վաստակը կրթական ասպարեզից ներս արժանացնում ենք «Ս. Սահակ - Ս. Մեսրոպ» բարձրագույն շրանշանին: Մեր շնորհակալ զգացումները և օրհնությունն ենք ուզում բերել բոլոր տեսուչներին, որոնք մնայուն կերպով, առանց հանգստի օրեր ունենալու, գիշեր և ցերեկ ուսանողների հետ ապրեցին ամենահամբալ, ամենադժվարին պայմաններում, որովհետև իրենք էլ այդ տեսիլքն ունեին և այդ երազը և նվիրված էին այն կյանքի կոչելու, իրականություն դարձնելու: Շնորհակալությունս բոլոր պաշտոնյաներին, որոնց ներդրումը նվազ չէ հասարակության կայացման սուրբ գործում: Իմ օրհնությունն ու գնահատանքն եմ ուզում բերել Միացյալ Նահանգների Նյու Ջերսի քաղաքում ապրող բարերարներին՝ գլխավորությամբ Տ. Գառնիկ քին. Հայաջյանի: Իմ աղոթքներում անուն առ անուն ես հիշում եմ նրանց:

Մեր մասնավոր գնահատանքը և անհուն սերն ու օրհնությունն ենք ուզում բերել ներկա տեսչական կազմին՝ գլխավորությամբ մեր սիրելի Բագրատ Հայր Սուրբի, իր օգնական և երկարամյա տեսուչ Տ. Միևասին:

Վերջում ես ուզում եմ գնահատանքս ուղղել այս երեկոյի կազմակերպիչներին, որը նույնպես գլխավորում է մեր սիրելի Հայր Սուրբը՝ Հայր Բագրատը, որի մերածումն էր և որի նախաձեռնությունն էր նշել հոբելյանական տասը տարին Սևանա Վազգենյան Դպրանոցի:

Ուզում եմ շնորհակալություն և օրհնություն բերել ձեզ բոլորիդ, ձեր մասնակցության համար, այստեղ ելույթ ունեցող անձանց և նաև ձեր ներկայությամբ մեզ ողի, իսկադամաբանություն պարզեցող մեր բարեպաշտ զավակներին: Ես կարծում եմ, որ այս երեկոն պիտի նոր լիցք հաղորդի Սևանի Վազ-

գեներալ Դպրանոցի դասախոսներին, սաներին, որ շարունակեն իրենց ընթացքը վառ գիտակցությամբ: Իրենք որպես նվիրյալ եկեղեցականներ, որպես հավատարմոր անձեր՝ ծառայող մեր ժողովրդին, իրենց ծառայությունը պիտի քերեն զոհաբերության գիտակցությամբ: Եվ ես հավատում եմ, որ այդ ծառայությամբ մենք կարող ենք փոխել դեմքը մեր Եկեղեցու, այն մոտեցնել մեր ժողովրդի հոգուն, Եկեղեցին վերստին դարձնել սիրելի մեր ժողովրդի, և հյուսել նորօրյա փառքը 1700-ամյա մեր Եկեղեցու:

Թող Աստված օրհնի մեզ ամենքիս, Իր հովանավոր Աջի ներքո պահի ու պահպանի և առաջնորդի դեպի նոր երազների իրականացում, որ է՝ շինություն մեր հայրենիքի և բարօրություն մեր հավատացյալ, բարեպաշտ ժողովրդի»:

Վեհափառ Հայրապետը Սևանի Վազգենյան դպրանոցի նախկին և այսօր արդեն հոգևորականներ ձեռնադրված 15 շրջանավարտների հանձնեց ավարտական վկայականներ:

Վեհափառ Հոր օրհնության խոսքից հետո հորեյանական հանդիսությունը եզրափակեց դպրանոցի երգչախումբը՝ կապարելով «Հայրապետական օրհներգ»-ը և «Էջ Միածինն ի Տօր» շարականը:

ՎԱԶԻԿ ՈՒՐԱՐԱԿԻՐ ԶԱՐԳԱՐՅԱՆ
Սևանի Վազգենյան Հոգևոր Դպրանոցի
Ե լսարանի սան